

MAGYAR KURI R

Indult Bétsből, Pénteken. Oktober' 18-dik napján, 1816-dik esztendőben.

B e t s.

Itt e' hónap' 14-dik napján fényes pompával tartatott a' *Wieden* nevű külső városban az 1 szám alatt a' *Polytechnicum* institutum' épülete fundamentom-kövének letétetése, úgymint egy oly nevezetes intézetnek megfundáltatása, a' mellyért még a' késő századok is áldani fogják az *Austriai Császári Háznak* ditsó emlékezetét. Császár ő Felsége tulajdon kezével tette-le, mint fundálója ezen halhatatlan emlékeztű intézetnek, azon szép új épület' fundamentom-kövét, a' melyben a' tanítós-ékek' szálái, a' múzeumok, a' laboratóriumok, és minden egyéb ide tartozó betses mustragyűjtemények találatnak. —

A' főbb bémenetelnél, egy fél kerekdedségű, 's a' nézők' számára való színekkel körülvétetett nagy udvaron, két sátorok valának felállítatva, 's ezek mellett a' Státusministerek, az Udvari Cancelláriáknak Elölülöik, Státustanátsosok, a' Kormányozószerék' tagjai, a' tudományokra felvigyázó Udvari Biztosság' és a' Cs. K. Közönséges Udvari Kamara' tagjai öszszegyülekezve, oly véggel, hogy ő Felségét fogadják. *Béts* város' fegyveres polgárjainak vala az a' szerentséjek, hogy ezen nevezetes inneplés' alkalmatosságával a' katonai pompás szolgálatot tegyék.

Ő Cs. K. Felsége, a' Koronaörökös Princz, az itt lévő Fő Hertzegek és Fő Hertzegasszonyok, 's a' maga Udvarnokjai által kísértetvén, déli 12 orakor jelent-meg

doboknak és trombitáknak egymástfeltserelő harsogásaik között. A' tudományok' Cs. K. Udvari Biztosságának Elölülője, Státus és Conferentziális Minister és Fő Cancellarius Gróf *Ugarte*, ő Cs. K. Felségét ezen fényes fogadtatás után a' jobb felől álló sátor alá kísérté, a' melybe az ezen nagy intézethez tartozó plánumok és rajzolatok helyeztetve voltak. Ugyan ezen sátorban valának egy ezüst tátzán egy különös asztalon a' mostani időbéli 's köz kézen járó új pénzdarabok, a' *Bétsi* Magistrátus által mély tisztelettel bétetett *Salvator*-pénz, az a' pénz darab is, a' melly ő Felségének az 1816-dik esztendőben történt ditsósséges visszaérkezésének emlékezetére veretett, 's végezetre az ugyan ezen épület' fundamentom' köve' letétetetésének emlékezetére veretett arany és ezüst pénzek is. Ezen utolsóknak első oldolán találatik az ő Felségé igen jól talált képe a' melly körül ilyen irás olvastatik: *Franciscus I. Imperator Austriae*; a' tulsó oldolán, az institutum' épületének homlokoldola, ilyen irással: *Munificentia Augusti*, 's közben ezek: *Institutum Polytechnicum. Fund. Vind. MDCCCXV.* Oda volt még téve egy öszszegömbölygetett pergament árkus, a' fundamentum könek ezüst táblája, 's egy bársonypárnátskán az ezüst kalapáts és a' vakoló kalán. —

A' plánumnak és rajzolatoknak meg nézegetése után, két Kamarás és Kormányozási Tanátsos urak Gróf *Hoyos* és Báró *Kaiserstein*, a' kalapátsot, a' vakoló kalánt,

az ezüst táblát, a' pergament árkust 's a' pénzeket előtte vivén, 's utánna a' Fő Uraságok's erre kineveztetett Státustisztviselők men-
vén, bésétált ő F. g. az épületnek belső részé-
re egy nagy boltozat' alá, a' hol kerekde-
den azon Fő uraságoknak számokra, kik
a' foglatoskodásban magok munkálkodók'
nem voltak, 's a' Követtségi személyeknek
's a' Fő nemességnek számára is, néző hel-
lyek valának készíttetve. Az épületnek ezen
boltozat' első oszlopa alatt lévő gödribe, sző-
nyegekkel borított gráditsokon kellett le-
menni. Egy bársonnyal borított fundamen-
tom oszlopra voltak helybeztetve az ezen
örökre nevezetes solennitásnak közönséges
módon való *legalizáltatására* szükséges író
eszközök. A' boltozat alatt annak belső
részén várta a' Bétsi Érseki - Fejedelem
Gróf *Hohenwart Sigmond*, egy Oltár előtt,
a' Szent Károlyi Keresztes Urak' Komman-
dőrjével, 12 Papokkal és 2 Lévitákkal a'
Császárnak odavaló megérkezését. —

Minekutánna ő Felsége ezen boltozat
alá megérkezett volna, kérte ő Felségét Stá-
tus és Conferentziális Minister Gróf *Ugarte*,
hogy azon két ékeket, mellyek a' funda-
mentumkövet tartóztatták, oldja - meg, melly
megesvén a' fundamentomkö azonnal a'
mélységbe leereszkedett. Azután oda nyúj-
totta a' nevezett Minister az ezüst táblát ő
Felségének, ki is azt megnézegetvén által
adta Kamarás és Kormányos Tanácsos
Gróf *Hoyosnak*, a' ki hallható szóval felol-
vasta az azon lévő irást, mint itt következik

„Franz der Erste, Kaiser von Oesterreich, leg-
te den Grundstein dieses Gebäudes im Jahre eintau-
send achthundert sechzehn, den XIV. October.“

„Sigismund Graf von Hohenwart, Erzbischof von
Wien, verrichtete die feierliche Einsegnung. Ferdi-
nand Carl Leopold, Kronprinz und Thronfolger von
Oesterreich, die Erzherzoge Carl, Anton, Ludwig und
Maximilian von Oesterreich; Aloys Graf von Ugar-
te, Staats- und Conferenz-Minister, oberster Kanzler
und Präsident der k. k. Studien-Hof-Commission;
Joseph Graf von Wallis, Staats- und Conferen-Mini-
ster; Ignaz Graf von Chorinsky, Präsident der k. k.

Hofkammer, und Andreas Freyherr von Stifft, Staats-
und Conferenz - Rath und erster Leibarzt, waren Bei-
stände dieser Feierlichkeit. Möge noch die späte
Nachwelt dankbar die Früchte geniessen, welche der
erlauchte Gründer dieser Austalt der gemeinnützigen
Ausbildung des friedlichen Bürgerstandes weihte.“

E' megesvén ismét által vette azt Csá-
szár ő Felsége Status és Conf. Minister Gróf
*Ugarte*tol, 's bétette tulajdon kezeivel a'
fundamentomkönek üregébe. Azután aláír-
ta ő Felsége az öszszesodrott pergament ár-
kust, mellyen az itt következő nevezetes
szavak találtnak:

„Als Denkmahl Meines Strebens, wissenschaft-
liche Aufklärung unter allen Ständen des österrei-
schen Staates zu verbreiten, und insbesondere die
gemeinnützige Ausbildung Meines lieben und ge-
treuen Bürgerstandes zu befördern, habe Ich diesen
Grundstein im Jahre eintausend achthundert sech-
zehn, den XIV. October, eigenhändig gelegt und
eingemauert.“

Ezt az erre megkérített bizonyságok
által aláíratott pergament árkust a' pénzek-
kel egyelemben hasonlóképpen bérakosgat-
ta ő Felsége ugyan azon üregbe, melly
után azt Gróf *Ugarte* egy kőfedéllel, mely-
re ezen solennitásnak napja és esztendeje
feljegyeztetve vagynak, bészarta. Most már
hozzá fogott az Érseki Fejedelem a' jelen-
lévő papsággal a' megszentelés' munkájához 's
kegyes ajtatottsággal imadkozott ezen intézet-
nek boldogulásáért. Mind ezeket követte
a' fundamentomkönek bévakoltatása, a' melly
munkára elébb ő Felségének 's azután az
erre kirendeltetett Státustisztviselőknek, egy-
mást feltserelő dob és trombitaharsogás köz-
ben, a' kalapáts és vakoló kalán által adat-
tattak. Ennek is vége lévén réá kezdett az
Érseki Fejedelem a' Te - Deuménekléshez,
melynek végződésével kijött ő Felsége az
épület' gödréből. Kijöretelekor a' Cs. K.
Polytechnicum Institutum' Kormányozója
Brechtl József János, a' Tanítókkal 's az
institutumbéli nevendékeknek egy biztos-
ságával egyetemben, ő Felségéhez járul-
ván, mély tisztelettel való megköszönő

Beszédet intézett ő Felségéhez, mellyre ő Felsége kegyesen felelni méltóztatott. A' nevendékek pedig verseket nyújtottak által ő Felségének, a' mellyek Austriai hazafi-Poéta nemes *Collin Mátyás* által ezen alkalmatosságra készítették, 's kinyomtatván, most a' jelenlevők között kiosztattak, 's mind ezek után Császár ő Felsége valamint bėjött vala, fennszóval való áldás-kívánások között hintajáig kikisértetett 's elment. Az idő is kedvezett a' pompának; 's a' nézők' sokasága nagy volt.

Áldás és békesség a' Nagy Fejedeleme- nek, ki a' hadakozásban mindenkor álha- tatos lévén a' hosszas szelvések 's tusako- dások után Európának szabadságot szerzett, 's a' békességben böltsességgel törekedik azon nagy céljé, hogy Státusainak bel- ső részein a' polgárok' boldogsága a' tudomá- nyos megvilágosodás 's a' népeknek meg- jobbittatott kipalléroztatása által megfun- dáltattassék.

Olasz Ország.

Sept. 27-dikén irták *Livornóbol*, hogy oda még mind gyűl a' tengerről mindenfelől a' sok gabona; már 370,000 tele zsák hevert ott a' nélkül, hogy vevője lett volna, úgy hogy nem lévén elég üres hely a' lerakására, *Pisában* is gabonamagazinumot kellett felállítani. Némelyek nyereség' kedviért *Génuába* is szállítottak vala *Livornóbol* által, de nem boldogulhattak, mert ott is tele van a' kikötőhely gabonával. Még jobban meg fog pedig itt mindenütt bővülni a' gabona, minthogy azon 600 hajók közzül, a' mellyek a' Középtenger' külömb- külömb kikötőhelyeiből *Odessa* felé vették volt útjokat, hogy onnét gabonát hozzanak, még alig érkeztek vala vissza 300-nál valamivel több hajók. A' többek még nem rakodtak volt meg. Az idén *Nápolyban* és *Siciliában* is gazdag aratás volt.

Spanyol Ország.

Az új Királyné 's ennek testvére, a'

Király' ötsének jegyese, Sept. 27-dikén szándékoztak *Madridba* való pompás bémene- teljeket tartani, 's mint hallatott Sept. 28- dika vala arra határoztatva, hogy az össze- adattatásnak pompái a' *Szent Ferentz'* tem- plomában tartattassanak.

A' *Spanyol* Fő aszszonyságoknak meg- engedtetett végezetre, hogy abronts' nélkül való szoknyákkal jelenhessenek-meg az Ud- vari solennitásokon. Az ez eránt kiadatott végzésben az az indító ok hozattatik-fel, hogy az abrontsos szoknyák nagy fogyatkozást okoznak az aszszonyi öltözet' ékességében, 's unalmasok inkább mint kellemetesítők.

A' Hadi Tanáts ilyen Királyi végzést hirdettetett-ki Sept. 17-dikén: — "Tudtá- ra esvén ő Felségének, hogy egy kereske- dő hajón két, Északi Amerikai származású Frantziák, *Fol* és *Padlot*, *Bolrit* és *Has- kit* költött nevek alatt, 's egy Norvegiai *Beldron* nevű harmadik, a' Spanyol Státus és kereskedés ellen intézett rossz célzással, *Bordeaux* városából *Corunnába* jöttek le- gyen, tehát megparantsolta ő Felsége, hogy ezekre az emberekre nagy vigyázás legyen, 's ha valahol megtalálják őket, tegyék fog- ságra."

Lengyel Ország.

Sándor ő Orosz Császári Felsége Sept. 30 dik napján estve, maga' megesmérteté- se nélkül megérkezett *Warschauba*, 's a' Királyi Kastélyba szállott-bé, a' hol *Kon- stantinus* Nagy Hertzeg és a' Helytartó, fo- gadták és tisztelték ő Cs. Felségét. A' hin- tóban ült a' Császárral Hertzeg *Wolkonsky*; egyéb úti kísérői között van Státustitoknok *Capo-d'-Istria*. A' hírek szerint 10 vagy 14 napokig szándékszott *Warschauban* tar- tozkodni ő Cs. Felsége.

Sept. 23-dikén nagy szerentsétlenség történt *Warschauban* a' katona parádé' al- kalmatosságával. Generál-Lajtnánt *Sokolnic- kit* egy megijedett Ulánusló a' lovárol le- rántván a' leesésközben olyan ütés esett a' Generális fejének hátulsó részén, hogy más nap meghalt belé.

Német Ország.

A' Német Szövetség első, készülő üléséről, a' melly, mint már röviden említettük, Oktober' 1-ső napján tartatott, bővebben ezeket olvassuk: —

Délelőtti 10 órakor a' Thurn és Taxis Hertzeg' palotájában (az Austriai Követnek és telyes hatalmú Ministernek Gróf Buol-Schauensteinnak szállásán), a' Szövetségnek minden Követei megjelenvén, őket a' nevezett Minister a' tanátskozássra rendeltetett szalában, 's a' Cancellaria, Registratura, 's Dictatura' minden szobáiban meghordozta. Azután a' nevezett szalában egy nagy kerek asztal mellé minnyájok leültek, oly módon, hogy az Austriai Követ' bal keze felől a' Prussus Követ' esvén utánna a' több Szövetségi Követek a' Hatalmasságok között meghatározott laistrom szerint következtek. Az Austriai Követ' ural által ellenben ült ugyantsak Austriai Cs. K. Udvari Tanátsos Handel úr, kire a' jegyzőkönyv es a' Cancellaria igazgatása van bízattatva. A' magok Követi biztossági leveleiket minnyájok béműtatták, 's az után olyan határozást tettek, hogy 1-ső Szövetségi, formáserént való üléseket November' 5-dik napján tartsák, egyéb előre való készülteknek meg határozása végett pedig Oktober' 9-dikére még egy készülő ülést rendeltek. A' mi a' pompákat 's a' bátorságot 's tisztelet-tételeket való katonaságnak elintézését illeti, e' végre egy különös Biztosságot neveztek ki, a' melly három tagokból áll, kiknek neveik: Mertens, a' Hannoverai Követ, Eyben a' Dánus Követ, és Senátor Smith a' Brémai Követ.

A' közönséges levelek szerént Göttin-gában az utolsó fél esztendei tudományos Cursus alatt, azon tanuló ifiak közzül, a' kik duelláltak, négyen haltak-meg.

A' Frantzia Király a' Lajos és a' Betsület-Legio rendjeiknek számos ezimereit küldötte ajándékba a' Prussus seregekhez külömbkülömb magokat megkülömböztetett

tiszteknek megjutalmaztatásokra. Azok között, a' kik ezen ezimereket kapták, vagnak nevezetesen, Taentzien, Knesebek, Oppen, York, 's a' többi.

A' Kölni Fő templomban 63 papokat 's több mint 100 Diaconusokat szentelt-fel, 's 10,000-nél több hívekkel vitte véghez a' bérnálás' szent munkáját a' Münsteri Püspök.

Az Orosz Nagy Hertzeg Nicolai Oktober' 4 dikén Berlinbe érkezvén, a' számos Prussus Regementek nagy katonáparádét es 5-dikban 's 7-dikben fényes hadi gyakorlás-béli próbatételeket mütattak.

Hertzeg Blücher nem régen Hámburg városában játván, meglátogatta a' maga nagy emlékezetű barátjának Klopstocknak özvegyét, a' ki olyan Tokaji borral traktálta ezt a' nagy vezért, a' mellyet halála előtt 15 esztendővel kapott volt ajándékba az idvezült Klopstock, 's oly rendelés mellett testált a' feleséginek, hogy abból tsak igen különös alkalmatossággal kínáljon valakit.

Frantzia Ország.

A' Királynak mostanság illyen nevezetesebb végzései jöttek-ki: — " Mi Lajos, isten' kegyelmességéből, 's a' többi. Belső dolgokra ügyelő Ministerünknek azon feladására, hogy némely templomainknál a' papok' száma igen megkevesedvén, meggyéiknek szolgálatjára nem volnának elég-ségesek, 's hogy azok a' papok, a' kik Frantzia Missionáriusoknak nevezete alatt esméretesek, azon Parochiáknak es Filiálisoknak, a' hol papok' dolgában fogyatkozás van, jó szolgálatot tehetnek; továbbá azon leírásra nézve, mellyet nekünk a' mi Érsek es Rheimsi Hertzeg atyánkfia, a' mi Nagy Alamisnariusunk, ezen Missionáriusok' társaságának szerentsés következésű Apostoli foglalatosságairól tett; 's azt is meggondolván, hogy ezen társaságnak Statútumait, úgy mint a' mellyekben sem az ország' törvényeivel sem a' Gallicana anyaszentegyháznak szabadságaival semmi ellenkező nem talaltatik, a' Párisi Genera-

lis Vicariátus hegybe hagyta légyen; Státustanátunkat meghaigatván meghatároztuk és határozzuk, mint következik. — 1) A' Frantzia Missiók' papjainak társasága meghatalmaztatik. Ezen társaságnak papjai, a' magok Statutumaik szerént, az Érsekeknek és Püspököknek meghatalmaztatások mellett, gyakorolni fogják papi hivataljait, 's az ő Statutumaik ezennel helybehagyattatnak 's megesmértetnek, úgy, a' mint ezen rendelkezéshez mellékeztetve vagynak. — 2) Semmi intézet nem állittathatik fel a' nevezett társaságra nézve különben, hanem csak azon Püspöknek kívánságára, a' kinek megyéjében azon intézetnek fel kell állittatni, 's csak a' mi előre való meghatalmazásunkal. — 3) A' Missionáriusok' társaságának mind azokkal a' hasznokkal élni kell, a' mellyeket mi a' *religiosus* vagy jóltévő intézeteknek engedtünk. Elfogadhat legátumokat, ajándékokat, Stipendiumokat, 's egyéb jövedelmeket, a' mi helybehagyásunkal, azon regulákkal megégygyezőleg, mint egyéb jóltévő intézeteknél szokásban van. — 4) Belső Ministerünkre bizattatik jelenlévő rendelkezésünknek végrehajtatása 's a' törvényes könyvbe való beiktattatása.

Egy más végzése által azt az igen dicsértető határozást tette a' Király, hogy a' hajóépítésre való tekintetben az egész ország négy Kormányozásokra (Directiokra) osztattassék fel, azon négy nagy vizeknek válluik (folyásaik) szerént, mellyek az országot darabokra vagdalják, mellyeknek neveik *Sequana, Ligeris, Garumna, és Rhodanus*, melly utolsóhoz foglaltatik a' *Saone* is. A' két első a' *Bresti, Lorienti, és Cherburgi*, harmadik a' *Rocheforti*, negyedik a' *Touloni* kikötőhelyet fogja hajóépítésre való fával tartani.

Nagy Britannia.

A' beteg elméjü Király' lakása helyéről 's állapotja' környülállásairól ezeket írják: — "A' Familiája és a' gondviselése

sére kineveztetett Orvosok most is éppen oly szoros gondviseléssel viseltetnek eránta, mint mikor legnagyobb mértékben szenvedett az elméje' bomlottsága miatt. A Státus' Titoknoki Cancellariája minden nap' két követet küld-ki *Windsorba*, azért, hogy hírt vigyenek önnét a' felől, hogy miképpen érzi magát a' Király. Az egygyik ezen Statusposták között minden nap' déli 1 vagy 2 óratájban érkezik - bé Londonba a' tudósítással. Ez a' tudósítás egy kis skatulyába zárva fordul-mega' Régens Princz 's a' Királyné' Tanácsa tagjainak kezében, kik között mindeniknek kúltsa van ezen tudósítási skatulyához. Magához a' Királynéhoz is elmegy ez a' tudósítás minden nap, mikor *Londonban* van ő Felsőge. Mikor *Windsorba* vissza tér, a' Kastélynak azon részéhez megérkezvén, melyben a' Király lakik, ott többire mindenkor megállapodik 's a' Királynak megnézésire megy, kinek élete módja ilyen formán van elrendeltetve: Reggel 7 óra felé kél-fel, felöltözik, egy szomszéd szobában fölöstökömöz; ezt a' szobát kék szobának nevezik. Az ebédjét többire maga rendeli-el, vagy határozza-meg. Asztalhoz való ülése előtt többire más ruhába szokott öltözködni. Leginkább azon testörzőseregbéli lovas Kapitány formaruhát szokta most is felvenni, mellyt egészségeskorában nagyon kedvellett; 's mint egy ilyen Regimentnek fő tisztjénél most is minden reggel megszokott jelenni egy Káplár, azért, hogy mit fog parantsolni. Tsináltak a' Király' lakószobái mellé egy kertet 's abban sétaláskedviért egy sétáló utat is. A' kert, körül van véve kőfállal. Hanem ennek ritkán veszi hasznát ő Felsőge. Doktor *Willis*, ki az első pássival szüntelenül a' Királynál van, minden reggel a' Királynéhoz menni és annak hírt vinni szokott, 's egyszersmind azt is megtudakozza a' Királynétól, hogy melly órában fog megjelenni a' Királynál. Ilyenkor az orvos szokta kísérné a' Királynét.

Orosz Birodalom.

Az orosz birodalom' tengeri erejének nevékedéséről ezeket jegyzik-meg a' közönséges levelek: — Az *Azow* és *Fekete* tengereken lévő hajóépítő műhelyeken és a' *Cronstadtin* kívül, egy időtől fogva még két más helyeken kezdettek ezen birodalomnak tengeri készületei virágnani, úgy mint *Archangelnél*, 's a' birodalomnak éppen a' másik végénél *Ochotzknál*. Mind két helyen derék hajóépítő műhelyek állítottak-fel. *Archangelnél*, számos kisebb hajókon kívül már 2 linea hajók és 6 Frégátok állanak készen; a' linea hajóknak egygyike 120 ágyus. A' munitzió és ágyuk, *Cronstadt*bol szállítottak oda az ott készült hajóknak felkészítetésekre. Az *Ochotzki* hajóépítő intézetek annyiban külömböznek az *Archangeliektől*, hogy *Ochotzknál* jó fa' dolgában miútsen az a' bőség, hogy nagy hadi hajókat lehetsen építtetni, hanem elég hasznosok itt az apróbbak is, minthogy leginkább csak arra kívántatnak, hogy azon Orosz kereskedő hajókat, mellyek az *Aleuti* és a' napnyúgoti Amerikai partok mellett forognak, fedezzék, és oltalmazzák.

Utolsó Jegyzések.

Béts. — Ő Cs. K. Felsége kegyelmesen méltóztatott Fő Tisztelendő *Frint Jákob* urat, az itt lévő Universitásnál a' Religiói tudományoknak hajdoni Professorát 's a' Papok' formáltatására ügyelő felsőbb Intézetnek (institútumnak) Fő Igazgatóját, a' *Nagy Váradi Káptalan'* Kauonokjává nevezni, és a' Págranyi Boldogságos Szűz titula-

ris Apáturságával, 's égyzersmind Magyar Indigenatussággal megajándékozni.

A' híres, volt órásmester *Degen*, kinek a' levegő golyobissal összefoglalt repülő maschinájáról hajdan több versben emlékeztünk, 's a' ki ezen repülő mesterségének műtatása végett Párisban is tartózkodott vala egy darabig, *Béts* mellett a' *Práterbeni* ismét próbát teve a' múlt kedden minden szerentsétlenség nélkül. Sok nézője volt.

A' *Kotzebue* anyja a' maga 82-dik esztendejébéli születése napját innepelvén a' múlt nyáron a' *Libensteini* ferdőben, három gyermekei, 's a' 19 unokái 's öt unokaunokái között 9-tzen voltak nálla jelen. A' gyermekei, *Károly*, *Amalia*, és *Augustus*. Az Unokái között egy *Buenos-Ayresben*, másik a' *Don* mellett a' *Kozákok'* földjén tartózkodik, harmadik a' világ' tengerén evez mint Orosz Kapitány.

London. — Azt tartják, hogy Angliának elmúlhatatlanul háboruja fog lenni Napkeleti Indiában a' *Mahratok'* nemzete ellen, minthogy ezek nem csak az Anglusok' Szövetségesének *Nizam* Fejedelemeinek földjére, hanem az Anglus Napkeleti Indiai kereskedő Kompániának *Guntoor* nevű gazdag vidékére is beütvén, mint ott mind itt nagy pusztításokat követtek-el.

A' Lord *Exmouth* vezérlése alatt lévő hadi hajós seregből, melly az Algiriaitól vaj Státust megfenyítette, a' *Leander*, *Glasgow*, és *Granicus*, már vissza érkeztek a' *Portsmouthi* kikötő helybe. Nagyon megrongyolták őket az ellenség' golyobisai.

Okt. 15-dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzédulában 324 3/8 forintot,
— egy Császári aranyért 15 fl. 11 kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr.

Okt. 16-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 324 2/3 forintot,
— egy Császári aranyért 15 fl. 11 kr. — Egy Hollandus aranyért 15 fl. 20 kr.

Okt. 17-dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzédulában 325 — forintot. —
egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 15 fl. 19 kr. adtak —

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Budai szőlő hegyeken a' szüret e hónap' 9-dik napján elkezdődött. Azt írják, hogy minden jelekszerént, a' mustnak mind jóságára mind többségére nézve, meghaladja valamivel a' tavalyit.

Folytatása a' Nyitrai Püspöki Megyebéli Canonica Visitációnak.

A' Plébánia temploma előtt tétettek meg az Ó Ex.ája eránt való köz hajlandóságnak kinyilatkoztatásai. Mellyek után bémenvén a' Püspök Ur a' templomba, áldást adott a' fő oltártól a' jelenlévő híveknek, kik oly sokasággal, ószve gyülekeztek vala, hogy a' magában tágas templomba bé nem férhettek. Ottan a' Sz. Misének végezete után, a' Püspök Ó Excellentiája holtakért való ájtatoskodást tett. Azután más papi ruhába öltözvén, a' VII-dik Pius Pápától nyert hatalomnál fogva minden bűnöknek, és bűnekért lejendő szenvedéseknek közönséges megbotsáttatását osztotta a' jelenlévőknek. — Minekutána az Isteui tiszteletre tartozó 's szükséges dolgokat megvizsgálta volna, gyönyörű szép magyar beszédet mondott a' jelenlévő hívekhez, 's arra intette őket, hogy a' vallás tanúságira ügyeljenek annyival inkább, mint-hogy ez a' tudomány a' többeknél annál felségesebb, mennél bizonyosabb az, hogy nálla nélkül az igazi, 's örökké tartandó boldogságra nem juthat az ember. E' fontos beszéd folytatásául kikérdezett sokakat a' jelenlévők közül, ha valjon a' Keresztény katolika vallású ember kötelességiben eléggé jártasak légyenek - è? — Melly magához vonzó, elragadó, bizodalmat béöntő és nyílt szívűséggel tselekedte légyen ő ezt, ki tettszik eléggé abból, hogy leginkább a' gyermekek egy mást megelőzve siettek elő felé, azon nagy örömmérvéstől

kénszerítettvén, hogy az Ó kegyes szeméi eleibe juthassanak, kiket Ó a' vallás dolgában nagy leereszkedéssel oktatott. — Ez után a' kikérdezés után azzal a' gyönyörűséges kifejezésekkel elő hozott tanúsággal rekeszté bé a' maga szavait: hogy azokat a' veszedelmes embereket, kik megvilágosítottaknak adják ki magokat a' könnyen hívő túdatlanok előtt, magoktól távoztassák el, és a' keresztény hitvallás fundamentumait szorgalmasan megtanulván, azok szerint éljenek. Mind ezeket olly jeles renddel, olly fontos, egyszersmind gyönyörűséges szavakkal hordotta vala elő, hogy a' halgatók mind azt a' mit mondott, Istentől sűgárlott szavaknak lenni érezvén, némelylek kibeszélhetetlen örömmel teltek el; némelylek a' mostani időnek erköltstelenységére megemlékezvén szívekből síránkoztak. — Ezek után megdítsérvén a' Nagy Tiszteletű Al-Esperest és Nyitrai Plébanus Schoretz Imre Úrnak a' maga kötelességéhez tartozó dolgaiban való dítséretes iparkodását és ügyességét, a' sok jutalmakon kívül, mellyeket köz' elosztás végett rendelt, még néhány száz forintokat is adott néki által olly véggel, hogy azok a' Városban elosztattatván, örök emlékezetére szolgáljanak ezen Visitációnak, 's a' híveket a' Virtusnak követésére serkengessék. — Mind ezeknek vége lévén, ugyan azon pompával, mellyel eljött vala, elébb ugyan a' Plébánia házba, onnét pedig a' Várba, mint lakó helyére kísértetett el dél után három órakor a' Fő Méltóságú és Fő Tisztetendő Püspök Ur Ó Excellentiája.

A' Hessen-Homburg Huszár Regimentje' utóbbi időkbéli tetteinek ily szép emlegetését olvassuk a' Pesti közönséges levelekben: —

„A' 4-dik Huszár Regimentet, melly most Hessen-Homburg nevet visel, 1734-

ben Báró Hávor F. M. Lt. tulajdon költségén állította. Ez 1744-dikben Cserneki Gróf Desóffy F. M. Lajtnántnak; 1768-dikban Ujházy Generálisnak; 1773-dikban Báró Gräven F. M. Ltnak; 1791-dikben Báró Véts ei F. M. Ltnák adattatott, és 1803-dikban a' mostani Tulajdonosra Hessen - Homburg Fridrik Örökös Herczeg F. Mars. Lajtnántra szállott."

„Ezen Ns. Regement, felállítatásától fogva sok nagy tsatákban részt vett, és annak Vitézei valamint Veletrinél az ellenség táborába rohanni; a' Piaczenzai, Prágai, Kaiserslauterni, Stokachi, Ostrachi ütközetekben vitézül tsatázni; úgy Hohen-Lindennél és Austerlicznál a' dühösködő szerentsétlenségnek ellentállani; a' Wagrami ütközetben az ellenséget többször bátran megtámadván a' nagy erőt-is soká tartóztatni, 's szorongatni tudták. A' Regementnek külömben is esméretes katonás lelkét a' mostani Ezredes Kapitánnya Vitézvári Báró Simonyi József még inkább élesztette. Maga is a' ditsó tettekre való törekedés, és szolgálatbeli buzgóság által lelkesítettven tudta a' Katonát szoros fenytékben tartani: de egyszer'smind a' Katonának szükségeiről atyáskodva gondoskodván, 's minden esetekben bátor maga feláldozásával annak élő példát adván, meg tudta nyerni a' Katonának tiszteletét, szeretetét, 's önként való kész engedelmeskedését. Ezen köteleknél fogva vezette ő Vitézeit a' ditsósság útjára. Büszke örömmel mutatja őtet a' bátor Vitéz, mint a' személyes vitézkedésben mindenkori Vezér - Tsillagját, és szerentsének tartja, hogy oly Fő alatt lehet, kit egyedül személyes érdemei emeltek azon díszes méltóságra, mellyben most tündöklök másoknak is serkentő példájára. — Még All-Tiszt korában bátor elszánása által megnyerte ő az Arany Medalliát, 's attól fogva még serényebben futotta a' ditsósság päl-

lyáját, úgy annyira, hogy az ő 26 esztendei szolgálatjának idejét minden alkalmazosságokban újabb-újabb érdemek tetéznék. Egyet itten el nem hallgathatunk.

„Még Oberst-Lieutenant korában három Swadronnal 1813-dikban Aug. 30-dikán a' Kulmtól visszavonuló ellenség úzésére küldetvén, midőn azt Auszignál elérné, nem gondolt annak számosságával, hanem tüzes bátorsággal megtámadta, és futásának siettetésére kénszérítette. Itt több Tiszteket és köz embereket az ellenségből elfogott, 's a' zsákmányúl nyert kotsikat, lovakat a' fő szállásra küldötte. — Más nap Eule mellett támadta meg az ellenséget, és a' Königswaldi kősziklás hegyekbe szorította. Itt egy Svadront a' lóról leszállított, 's a' hegyet körülvetvén maga személyesen ostromló sebességgel vezette népét az ellenségre. Ezen rárohanásnak az lett a' vége, hogy ott az ellenség tellyesen megverettetett, 's fegyverét elszórván vagy futás által igyekezett megszabadulni, vagy a' győzedelmeknek kegyelmére magát megadta. Így 180 elfogattatott, 's 16 ló, és 300 puska lett zsákmányunkká. Illy bátor tettei olly nagy hírt szereztek Herosunknak, hogy Felséges Urunk vitézi érdemeit Maria Theresia Rendével, és Leopold Rendének Commandör Keresztjével jutalmazná; a' külső Hatalmasságok is több jeles Rendek czimeivel megtisztelnék.

Császár és Király ő Felsége méltóztatott a' Királyi Magyar Helytartó Tanátsnál megüresült Papi Consiliáriusságra, *Rabothi* Prépostot, Györi Püspöki Káptalanbéli Kánonokat, a' Györi kerületben tudományok eddig való Fő igazgatóját, Fő Tisztelendő *Paintner* Antal Mihály urat ki-nevezni